

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Спеціальність 051 «Економіка»

Допускається до захисту
завідувач кафедри економіки та економічної
теорії

назва кафедри

С.Г. доц. Батажок С.Г.
підпис, вчене звання, прізвище, ініціали

«20» листопада 2023 року

**КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА МАГІСТРА
БЕНЧМАРКІНГ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ
ТА РІВНЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА
(ЗА МАТЕРІАЛАМИ ПрАТ «ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ МОЛОКОЗАВОД»)**

Виконав: Пархоменко Роман Петрович
прізвище, ім'я, по батькові

підпис

Керівник: доцент Батажок Світлана Григорівна
вчене звання, прізвище, ім'я, по батькові

підпис

Рецензент: доцент Стаднік Леонід Іванович
вчене звання, прізвище, ім'я, по батькові

підпис

Я, Пархоменко Роман Петрович, засвідчую, що кваліфікаційну роботу виконано з дотриманням принципів академічної доброчесності.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Спеціальність 051 «Економіка»

Затверджую
гарант ОІП «Економіка»
 доцент Понедільчук Т.В.
підпис, вчене звання, прізвище, ініціали
«19» грудня 2022 ро

ЗАВДАННЯ
на кваліфікаційну роботу здобувачу
Пархоменку Р.П.

Тема «БЕНЧМАРКІНГ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ТА РІВНЯ
КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА
(за матеріалами ПрАТ «Тернопільський молокозавод)».

Перелік питань, що розробляються в роботі:

- дати характеристику сутності та видам бенчмаркінгу;
- дослідити методику впровадження бенчмаркінгу на підприємстві;
- дослідити галузевий ринок молочного виробництва та стратегії компаній – конкурентів;
- оцінити рівень конкурентоспроможності продукції ПрАТ «Тернопільський молокозавод» на вітчизняному ринку молокопродуктів;
- Оцінка ефективності впровадження методів бенчмаркінгу в діяльність підприємства.

Вихідні дані. Нормативно-правові акти України, монографічна література, періодичні видання, матеріали мережі Інтернет, практичні матеріали та фінансова звітність ПрАТ «Тернопільський молокозавод».

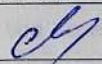
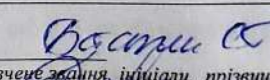
Календарний план виконання роботи

Етап виконання	Період виконання етапу	Відмітка про виконання
Огляд літератури	січень-лютий 2023	
Теоретико-методична частина	березень-квітень 2023	
Аналітична частина	травень-липень 2023	
Рекомендаційна частина	серпень-вересень 2023	
Оформлення роботи	жовтень 2023	
Перевірка на плагіат	листопад 2023	
Попередній розгляд на кафедрі	листопад 2023	
Подання на рецензування	грудень 2023	

Керівник роботи

Здобувач

Дата отримання завдання «20» грудня 2022 р.

 підпис
Пархоменко Р.П. вчене звання, ініціали, прізвище
підпис ініціали, прізвище

РЕФЕРАТ

Пархоменко Р.П.

Тема «БЕНЧМАРКІНГ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ТА РІВНЯ КОНКУРЕНТНОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

(за матеріалами ПрАТ «Тернопільський молокозавод»).

У роботі обґрунтовано сутність бенчмаркінгу, визначено його види, методи та принципи використання. Досліджено теоретичні засади процесу формування стратегії компанії з використанням принципів бенчмаркінгу. Досліджено сучасний стан та можливості розвитку ринку молочної продукції України. Досліджено існуючі моделі бенчмаркінгу з метою визначення найпридатнішої до умов досліджуваного підприємства. Розроблено практичні рекомендації щодо впровадження бенчмаркінгу у діяльність компанії.

Ключові слова: бенчмаркінг, управління, стратегія, компанія, методи, продукція.

ANNOTATION

Parkhomenko R. P.

Topic "BENCHMARKING AS A TOOL FOR INCREASING THE EFFICIENCY
AND LEVEL OF COMPETITIVENESS OF THE ENTERPRISE

(based on the materials of Ternopil Dairy Plant).

The essence of benchmarking is substantiated in the work, its types, methods and principles of use are defined. The theoretical bases of the process of forming the company 's strategy using the principles of benchmarking are investigated. The current state and possibilities of development of the market of dairy products of Ukraine are investigated. The existing models of benchmarking are studied in order to determine the most suitable for the conditions of the studied enterprise. Practical recommendations for the implementation of benchmarking in the company's activities have been developed.

Key words: benchmarking, management, strategy, company, methods, products.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	5
РОЗДІЛ 1. ЗАГАЛЬНО-ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ БЕНЧМАРКІНГУ ЯК ЕКОНОМІЧНОЇ КАТЕГОРІЇ	8
1.1. Сутність, значення та види бенчмаркінгу	8
1.2. Методика впровадження бенчмаркінгу на підприємстві	16
1.3. Бенчмаркінг у молочному виробництві як інструмент визначення внутрішніх проблем та пошуку резервів оптимізації	23
РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЯ БЕНЧМАРКІНГУ В СИСТЕМІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПрАТ «ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ МОЛОКОЗАВОД» ...	26
2.1. Галузевий ринок молочного виробництва та стратегії компаній - конкурентів	26
2.2. Оцінка рівня конкурентоспроможності продукції ПрАТ «Тернопільський молокозавод» на вітчизняному ринку молокопродуктів	35
2.3. Організація впровадження бенчмаркінгу на підприємстві	55
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ТА РІВНЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПрАТ «ТЕРНОПІЛЬСЬКИМ МОЛОКОЗАВОД»	62
3.1. Застосування бенчмаркінгу як інструменту підвищення ефективності та рівня конкурентоспроможності підприємства	62
3.2. Оцінка ефективності впровадження методів бенчмаркінгу в діяльність підприємства	69
ВИСНОВКИ	77
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	79

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Багієв Г.Л. Бенчмаркінг – як функція й інструмент підприємницької діяльності. Міжнародна наукова конференція «Маркетинг і культура підприємництва» Тези доповідей. Харків: Гал, 2012. №.1. С. 256-260.
2. Бресин С. Практика бенчмаркінгу. Зарубіжні маркетингові дослідження. 2004. № 1. С. 7-10.
3. Бровкова О. Г. Бенчмаркінг як ефективний інструмент управління підприємством. Сталий розвиток економіки. Всеукраїнський науково- виробничий журнал. 2010. №3. С. 243-247.
4. Бублик М.І. Бенчмаркінг як спосіб одержання конкурентних переваг. Науковий вісник НЛТУ України. 2011. № 19/5. С. 136-139.
5. Вишинська Т.О. Бенчмаркінг в Україні: психологічний аспект. 2008. URL: <http://www.rusnauka.com>
6. Владимиров С.В. Бенчмаркінг на сучасному підприємстві. URL: http://www.rusnauka.com/33_DWS_2010/33_DWS_2010/Economics/.

7. Жилінська О. Бенчмаркінг у системі розвитку підприємств. Стратегія економічного розвитку України : Наук. зб. Вип. 4 / Відп. ред. О. П. Степанов. К. : КНЕУ, 2001. С. 221 – 227.
8. Жилінська О. І. Теоретичні аспекти оцінювання конкурентоспроможності підприємства на засадах бенчмаркінгу. Бізнес Інформ. 2012. №10. С. 96–101.
9. Кащенко К. В. Бенчмаркінг як метод управління конкурентоспроможністю підприємством. Економічні науки 10. Економіка підприємств. 2014. С. 146-156
10. Кирич Н. Б Дослідження моделей бенчмаркінгу. Соціально-економічні проблеми і держава. 2013. Вип. 1 (8). С. 286–296.
11. Коваленко О. В. Сутність та особливості бенчмаркінгу в антикризовому управлінні підприємством. Механізм регулювання економіки. 2009. №3. Т. 1. С. 140-145.
12. Ковальчук С. Бенчмаркінг як універсальний інструмент оцінювання стратегічної діяльності підприємства. Маркетинг в Україні. 2010. № 3. С. 20- 31.
13. Козак О. Тенденції споживання молочних продуктів в Україні. URL: <https://infagro.com.ua/ua/2020/04/21/olga-kozak-predstavnik-ifcn-v-ukrayini-providniy-naukoviy-spivrobotnik-nnts-iae-tendentsiyi-spozhivannya-molochnih-produktiv-v-ukrayini-vpliv-pandemiyi/>

14. Котуранова Т.В. Бенчмаркінг як метод стратегічного управління підприємством. Економічний простір. 2011. №52/1. С. 267-274.
15. Кравченко О. В. Можливості застосування бенчмаркінгу як інструмента активізації управління підприємством. Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України. Зб. наук. праць НАНУ. Львів. 2008. вип. 6 (74). С.102-110.
16. Криворучко О. М. Основні положення бенчмаркінгу бізнес-процесів АТП. Економіка транспортного комплексу. 2012. Вип. 20. С. 77-89.
17. Прус Л. Бенчмаркінг як інструмент управління конкурентоспроможністю. Схід. 2005. №4(70). С. 33-37.
18. Масюк І. І. Поетапна модель бенчмаркінгу як основа формування конкурентної стратегії підприємства споживчої кооперації. URL: http://virt.lac.lviv.ua/file.php/1/naukovi_pratsi/masjuk/2.pdf
19. Молочна галузь України та її майбутнє через 10 років: проблеми, національна програма розвитку та державна підтримка. URL: <https://agropolit.com/blog/412-molochna-galuz-ukrayini-ta-yiyi-maybutnye-cherez-10-rokiv-problemi-natsionalna-programa-rozvitku-ta-derjavna-pidtrimk>
20. Навольська Н.В. Бенчмаркінг як інструмент підвищення ефективності діяльності підприємств. Причорноморські економічні студії. Одеса. 2016. №6. С. 79-83

21. Навольська Н.В. Бенчмаркінг як дієвий інструмент забезпечення ефективності діяльності підприємств. Науково-виробничий журнал «Бізнес- навігатор». Херсон. 2020. Вип. 3 (59). С. 105-109

22. Офіційний сайт ПрАТ «Тернопільський молокозавод» URL: <https://molokija.com/>.

23. Офіційний сайт Державного комітету статистики України: URL:<http://ukrstat.gov.ua>

24. Прус О. М. Бенчмаркінг. Навчальний посібник /за ред. д.е.н., проф. Є. В. Савельєва. Тернопіль: Економічна думка, 2005. С. 105–119.

25. Прус О.М. Бенчмаркінг як ефективний засіб підвищення конкурентоспроможності підприємства. Науковий вісник Національного аграрного університету. 2006. Вип. 97. С. 401–405.

26. Прус О.М. Бенчмаркінг як інструмент безперервного удосконалення діяльності підприємства. Економіка: проблеми теорії та практики. Збірник наукових праць. Дніпропетровськ: ДНУ, 2005. Вип. 203: В 4 т. Том III. С. 924–931.

27. Стельмах М. Бенчмаркінг як інструмент визначення конкурентоспроможності підприємства. Вісник ТНЕУ. 2007. №1. С. 53-61.

28. Ульянов О. В. Бенчмаркінг як альтернативний підхід до вдосконалення стратегії розвитку діяльності підприємств. URL: <http://repository.hneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/442/1/>

29. Шведа Н. М. Бенчмаркінг як ефективна технологія створення конкурентних переваг підприємств України. Матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції «Проблеми формування та реалізації конкурентної політики» (Львів, 19–20 вересня 2013 р.). Львів : «АртДрук», 2013. С. 106–107

30. Шведа Н. М. Труднощі та шляхи їх подолання при реалізації проекту бенчмаркінгу. Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції

«Актуальні проблеми менеджменту: теоретичні і практичні аспекти» (Одеса,

6–7 червня 2013 р.). Одеса: Атлант, 2013. С. 61–62

31. Шведа Н. М. Бенчмаркінг як інноваційна технологія управління підприємством. Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції пам'яті почесного професора ТНТУ, академіка НАН України Чумаченка М. Г. «Розвиток навчально-науково-виробничих комплексів в умовах трансформаційної економіки» (Тернопіль, 21 березня 2012 р.). Тернопіль: ТНТУ, 2012. С. 74–75
32. Царук Д. С. Аналіз зовнішнього середовища функціонування підприємств молокопереробної галузі України. URL: <https://doi.org/10.32782/2224-6282/156-17>
33. Шандрівська О. Є. Особливості застосування бенчмаркінгу в Україні. URL: <http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/16227/1/74.pdf>
34. Яців І. Б., Бобровник Д. О. Концептуальні засади розвитку бенчмаркінгу на підприємствах аграрної сфери України. Український журнал прикладної економіки. 2018. Т. 3. № 1. С. 120-127.
35. Donovan R.K. All Around Cure – If I Don't Agree? Oklahoma : Cambridge University, 2000. 196 p.
36. Gryshova I., Nikoliuk O., Marchuk L. Institutional aspects of the regulation of economic security of the agricultural production. Food Industry Economics. 2019. Vol. 11, Issue 3. Pp. 23-32. URL: <https://doi.org/10.15673/fie.v11i3.1458>.
37. Gryshova I., Petrova M., Tepavicharova M., Diachenko A. P., Gutsul, T. A model for selection of a management team to ensure the sustainability and development of the business organizations, Entrepreneurship and Sustainability Issues 7(1). 2019. Pp. 690-703. URL: [https://doi.org/10.9770/jesi.2019.7.1\(49\)](https://doi.org/10.9770/jesi.2019.7.1(49)).
38. Shabatura T. S., Kravchuk A. A., Hnatieva T. M. Model of economic development enterprise in the context of European integration. Науковий вісник Полісся. 2017. № 3 (11). Ч. 2. С. 89-94.

52. Fitzenberger B., Furdas M. Benchmarking regions: Estimating the counterfactual distribution of labor market outcomes, IZA Discussion Papers, No. 6465, Institute for the Study of Labor (IZA), Bonn. URL: <http://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:101:1-201208065478>